

Dansk Udlændingepolitik fra 2001 til i dag – hvad gør den stramme udlændingepolitik ved os som mennesker?

Af biskop Henrik Stubbkjær:

Jeg har taget et billede med. Det er malet af den Østrigske-danske maler, Adi Holzer. Det forestiller en klovn, der ser op imod himlen og græder.

De, der er tættest på, kan sikkert også se, at der er noget bag klovnen – to høje tårne, hvor der står en ildflamme ud af det ene.

Ja, det er angrebet på World Trade Center 11. sept. 2001 det skildrer. Klovnen – der symboliserer det uskyldige, det måske naivt optimistiske og glade – det tillidsfulde, græder.

Jeg købte det, da jeg blev valgt til generalsekretær i Folkekirkens Nødhjælp. Og det har hængt på mit kontor der altid, og har fulgt mig til Bispegården i Viborg.

For der skete noget der i 2001. Verden og vi gik fra en overordnet ”udviklings-dagsorden” til en ”sikkerheds-dagsorden”.

Fra at være drevet af en nysgerrighed overfor verden og fremmede kulturer og en tro på, at vi sammen kan gøre verden til et bedre sted at leve, blev vi ramt af frygten – frygten for det fremmede og de fremmede. Fra at være vendt ud imod verden – og være på vej ud, vendte vi os mere og mere indad – vendte verden ryggen, og i frygten forskansede vi os. De fremmede gik fra at være medmennesker, med hvem vi havde et fælles projekt om at gøre verden til et bedre sted at leve, til at blive ”en

trussel”, ”et problem”, ”Horder der vil invadere os”, og som truer vores identitet, og vores velfærd.

Derfor græder klovnen. Tilliden, åbenheden – ja uskylden i verden havde igen fået et knæk.

Men ser vi godt efter på billedet, så er der øverst en række trekanter malet med guld. – Denne guldtrekant betegner i Adi Holzers univers det guddommelige håb – håbet til kærligheden, tilgivelsen og fællesskabet. Klovnen græder, men ovenover alting er håbet også stadig tilstede – selv der i flammerne fra World Trade, hvor alt synes håbløst. Og i dag er dette håb forsamlet lige her i teltet, hvor vi insisterer på dialogen om vore værdier – aktualiseret af de nødstedte mennesker, som banker på vores dør.

Det, som er på spil, er dybest set vores menneskesyn!

Vi er i disse år inde og skubbe til det menneskesyn, som har ligget bag opbygningen af ”Det Danmark vi kender” – en velfærdsstat, hvor målet har været at ”få har for meget og færre for lidt”. Det samfund, hvor et grundlæggende motto – i både socialpolitikken og i udenrigspolitikken har været: ”At et samfund skal kendes på, hvordan det tager sig af de svageste”.

Det er et menneskesyn, som vi har holdt hinanden fast på gennem generationer – Bisp Gunnar understreger det allerede i forordet til Jyske Lov fra 1241 med ordene:

” Med lov skal land bygges, men ville enhver nøjes med sit eget og lade andre nyde samme ret, da behøvede man ikke nogen lov.....

Var der ikke lov i landet, da havde den mest, som kunne tilegne sig mest. Derfor skal loven gøres efter alles tarv, at retsindige og fredsommelige og sagesløse kan nyde deres fred.”

Og det understreges på væggen i vandrehallen på Christiansborg, hvor vore politikere hver dag på vej til arbejdet bliver mødt med ordene: ”**Retsind, lovsind, frisind og storsind**”.

Det menneskesyn, som i generationer har præget både indenrigs- og udenrigspolitik i Danmark, har rødder i både en Luthersk kristendomsfortolkning og i humanistisk filosofi.

For to dage siden udkom bogen: ”Pligt og omsorg – velfærdsstatens Lutherske rødder”. Redigeret af Prof. i dogmatik Bo Holm og lektor i historie Nina Javette Koefoed, Aarhus Universitet, hvor de viser, hvordan Lutherdommen har været en af de mest gennemgående politiske faktorer de seneste 500 år. Blandt andet ved at pege på, at befolkningens tillid til staten i høj grad skyldtes statsmagtens eget syn på egne grænser, pligter og ansvar. Og en grundlæggende tro på næstekærligheden.

Derfor var det også naturligt, at mere end 1500 mennesker med tilknytning til dansk kirkeliv i et åbent brev til regering og folketing her i juli måned kritiserede regeringens (ja, egentlig hele folketingets) flygtningepolitik. For den er inde og skubbe til grundlæggende værdier og et kristent menneskesyn.

I det åbne brev spørger vi, hvordan kan det være at vi som: ”Et af de rigeste lande i verden, mener os ude af stand til at tage vare på mennesker, der er kommet til os i nød. Et samfund, der har en lang og stolt tradition for åbenhed, ligestilling og kamp for menneskerettigheder, er nu klar til at skille unge piger og gamle

mennesker fra deres familie og sende dem tilbage til et regime, hvis overgreb mod egen befolkning er veldokumenterede af FN, Amnesty, Human Rights Watch og andre menneskerettighedsorganisationer. Eller man vil placere dem i udrejsecentre, hvor deres liv i årevis bliver sat på standby, uden håb, uden muligheder. Enten her i landet eller måske endda i lande som Rwanda, som ikke netop er kendt for demokrati, stabilitet og sikkerhed.

Vi oplever, at retorikken imod sårbare mennesker er hård og ubarmhjertig, og må protestere mod den dehumanisering, der reducerer børn, unge, gamle, der allerede har så tunge erfaringer med sig, til problemer, vi vil af med, frem for medmennesker, vi er forpligtet på.”

Vi kunne have sagt det endnu skarpere. Lyt engang til, hvordan Kaj Munk udtrykte det i sin sidste prædiken i København i Domkirken. En prædiken, hvori han i skarpe vendinger kræver kirkens handling og afstandtagen til Nazismens forfølgelse af jøder. Han siger bl.a.: ”Verdensmagthaverne mødes med de såkaldte fromme kristne deri, at der ikke må tales politik i kirken. Deri tjener kirken dem gerne, så længe de fører en politik, der ikke er Kristus fremmedartet. Men slår de ind på veje, som Kristus har betegnet som dem, der fører stik mod Guds vilje og derfor til afgrund for folkene, da var kirken ikke Jesu kirke, om den tav. Thi at tie overfor synden er at tale Djævelens sprog!

.... Det er kristeligt ret af kirken at råbe: Dette er stridende mod Grundloven i Kristi Rige, den, der hedder barmhjertighed, og det er afskyeligt for frie nordiske sind. Og Kirken må gå videre uden at lade sig trætte, sker det en gang til, da vil vi med Guds Hjælp prøve at rejse folket til oprør. Thi det kristne folk, der sidder

dårløst hen, når dets idealer trampes under fode, slipper forrådnelsens kræft ind i sit sind, og Guds vrede sænker sig over det.”

Når vi krænker det sårbare og nødlidende medmenneske, ved at vende dem ryggen – kalde dem for horder, trusler, og problemer vi skal skaffe os af med, krænker vi vores egne iboende værdier og selvbilleder.

Vi mister orienteringen: Vi ser stort på vores ansvar for egne statsborgere – børn i syriske flygtningelejre. Vi bliver kyniske, når vi fejrer stramninger med invitation til fælles lagkage, og når vi nægter at tage hånd om nogen af verdens mest udsatte mennesker: FN’s kvoteflygtninge”, som vi hidtil har været bannerfører for internationalt.

Og vi ved det dybest set godt!

Som vi peger på i det åbne brev, så: ”husker og fortæller vi gerne fra 2. verdenskrig, hvordan de jødiske danskere eller danske jøder for størstedelen blev reddet.

Vi husker og fortæller **ikke** så gerne, at Danmark før krigen lukkede grænsen for jødiske flygtninge, og kun lod få politisk forfulgte tyske socialdemokrater og kommunister slippe ind. Man var bange for, at Danmark skulle blive overrendt af jødiske flygtninge, og at de var for fremmedartede i forhold til danskerne. De fleste blev sendt tilbage, for de var jo ikke politisk forfulgte.

Vi ved nu, hvordan det gik dem.

Det husker og fortæller vi **ikke** så gerne. Vi fortæller hellere om redningen af de danske jøder.

Hvorfor? Hvis man dengang mente, at det var rigtigt at føre den politik og beskytte den danske befolkning imod flygtninge - selvom det fik frygtelige følger for dem, der blev afvist - hvorfor fortæller vi så ikke stolt om det?

Er det mon fordi, vi i historiens lys kan se, at det var forkert?”

Er mange års udlændingepolitik drevet af frygt og en gryende usund nationalisme ved at have sløvet os i en sådan grad, at vi nu er ved at begå lignende fejltagelser i forhold til de syriske familier, hvis hjem forsvandt under krig og terror, så de begav sig afsted og fandt et tilflugtssted i Danmark - indtil de – af hensyn til den danske befolkning – blev splittet ad, så nogle kom til et ingenmandsland i såkaldte udrejsecentre, eller kom tilbage i hænderne på det blodige styre, de var flygtet fra. ...

”Skal Danmark i fortællingerne blive den nation, der lukkede grænserne, slukkede håbet og viste dødsens ligegyldig tavshed?...”

Nej, netop ligegyldigheden er en af kynismens værste følger. En udlændingepolitik, båret af frygten for de fremmede og en venden sig bort fra dialogen, det fælles ansvar og pligten til at tage vare på verdens sårbare rummer faren for at ende i ligegyldighed.

Det er netop det tema, den jødiske journalist, forfatter, nobelprismodtager og holocaust overlever, Elie Wiesel tager op i en tale, han holdt i Det Hvide Hus i 1999 – inviteret af præsident Clinton - for at hjælpe kongresmedlemmerne til at reflektere over erfaringerne og læringerne fra det årtusinde, som da stod for at udrinde.

Elie Weisel voksede op i en lille landsby i Karpaterne. Han blev sammen med sin familie (mor og far og søster) taget af tyskerne under 2. verdenskrig og sendt i koncentrationslejr. Han overlevede som den eneste i familien.

Elie Wiesel fortæller om dagen, da han blev befriet og om ligegyldigheden, som er håbets værste fjende:

”Præcis på denne dag (12. april) for 55 år siden vågnede en ung jødisk dreng fra en lille landsby i Karpaterne, ikke langt fra Goethes elskede Weimar, på et sted af evig skændsel kaldet Buchenwald. Han var endelig fri, men der var ingen glæde i hans hjerte.

Han troede ikke, at der nogen sinde ville komme det igen. Befriet dagen forinden af amerikanske soldater husker han deres raseri over, hvad de så. Og selv om han bliver en meget gammel mand, vil han altid være taknemmelig over for dem for det raseri, og også for deres medfølelse. Selv om han ikke forstod deres sprog, fortalte deres øjne ham, hvad han havde behov for at vide – at også de ville huske og vidne om det.

Deres handling og deres reaktion, var alt andet end ligegyldighed – men ligegyldigheden kan være fristende – mere end det: besnærende. Det er så meget lettere at se væk fra ofrene. Det er

lettere at undgå sådanne uciviliserede forstyrrelser af vores arbejde, vores drømme, vores håb. Det er, når alt kommer til alt, besværligt at være involveret i en anden persons smerte og fortvivlelse. Men for den person, som udviser ligegyldighed, betyder han eller hans næste intet. Og derfor er deres liv meningsløse.

Deres skjulte eller endda åbenlyse smerte er uden interesse. Ligegyldigheden reducerer den anden til en abstraktion.

På en måde er det den følelse af ligegyldighed over for lidelsen, som gør mennesket umenneskeligt. Ligegyldighed er, når alt kommer til alt farligere end vrede og had. Vrede kan til tider være frugtbar, og had kan skabe en reaktion.

Ligegyldigheden afføder ingen reaktion. Ligegyldigheden er ikke et svar. Ligegyldigheden er ikke en begyndelse – det er en afslutning. Og derfor er ligegyldighed altid ven af fjenden, for den er til fordel for aggressoren – aldrig for hans offer, hvis smerte forstærkes, når han eller hun føler sig glemt.

Den politiske fange i sin celle, de sultne børn, de hjemløse flygtninge – ikke at reagere på deres vilkår, ikke at afhjælpe deres ensomhed ved at give dem et glimt af håb, er at forvise dem fra menneskets hukommelse.

Og ved at nægte dem deres menneskelighed, forråder vi vores egen.

Ligegyldighed er derfor ikke kun en synd, det er en straf. Og det er noget af den vigtigste lære i dette udrindende århundredes vidtrækkende eksperimenter med godt og ondt.”

Hvad gør den stramme udlændingepolitik ved os?

Ja, den rummer kimen til en nægtelse af andres menneskelighed – hvorved vi berøver os selv, vores egen. Det må vi aldrig udsætte os selv og andre for.

Den rummer kimen til ligestilling – men det må bekæmpes med protest og næstekærlig handling.

Den rummer frygtens mørke, som vi skal bekæmpe ved at holde fast i håbets lys, der til stadighed sætter sig igennem i glimt.

Den rummer kynismens afstumpethed, som må bekæmpes med troen på livet og kærlighedens sejr.

Men den rummer også en provokation til oprør og søgen ind mod de værdier, der har gjort os til dem, vi er i dag!

”Vi er umådeligt rige, hvis vi kan dele, vi er umådeligt stærke, hvis vi kan hjælpes ad, vi har et lys at bære sammen for mennesker i nød. Lad os leve og handle, så vores børn og børnebørn tør huske og fortælle om det.”

